

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Noves tecnologies vs. nous mètodes en l'ensenyament de segones llengües

Innovació i resistències en el cas de l'àrab a la UB

- Gómez Muns, Susana

Universitat de Barcelona

Departament de Semítiques, Facultat de Filologia

Gran Via, 585 08007 Barcelona

smuns@ub.edu

- Rius-Piniés, Mònica

Universitat de Barcelona

Departament de Semítiques, Facultat de Filologia

Gran Via, 585 08007 Barcelona

monica_rius@ub.edu

1. RESUM: 500-700 caràcters

L'objectiu d'aquesta comunicació és fer una anàlisi de l'ús de les *noves* tecnologies aplicades a l'ensenyament de l'àrab com a segona llengua a la Universitat de Barcelona.

En primer lloc, es contextualitzarà el cas tenint en compte el marc geogràfic espanyol, el

SECRETARIA TÉCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

marc pedagògic de l'EEES i l'evolució de les tecnologies aplicables a l'*e-learning*. A continuació, es proposarà la necessitat d'afrontar nous reptes en l'ensenyament de l'àrab mitjançant una implementació completa del B-learning. Finalment, es plantejarà una nova concepció del procés d'adquisició de la llengua.

2. **ABSTRACT:** 500-700 characters

The aim of this paper is to analyse the use of new technologies applied to teaching Arabic as a second language (L2) at the University of Barcelona. First, we will put in context the geographical Spanish frame, the EEES framework and the development of technologies applicable to e-learning. Then, we will propose the need to face new challenges in teaching Arabic through a full implementation of the B-learning. Finally, we will propose a new conception of the process of language acquisition.

3. **PARAULES CLAU** (llengua proposta): àrab estàndard; aprenentatge de llengües en línia; adquisició de segones llengües / **KEYWORDS** (in English): Modern Standard Arabic (MSA); Online Language Learning (OLL); second language acquisition (SLA)

4. **ÀREA DE CONEIXEMENT:** Indicar l'àrea a la que correspon el contingut de la proposta:

SECRETARIA TÉCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

- Art i Humanitats

5. ÀMBIT TEMÀTIC DEL CONGRÉS: Indicar l'àmbit temàtic al que es proposa adscriure la comunicació:

- Innovació en l'ensenyament superior

El Comitè Científic es reserva el dret de decidir l'àmbit final de les propostes.

6. MODALITAT DE PRESENTACIÓ:

- Comunicació oral

El Comitè Científic es reserva el dret de decidir el format final de les propostes.

7. DESENVOLUPAMENT: tindrà una extensió d'entre 25.000 – 35.000 caràcters (amb espais)

a) Objectius:

L'objectiu d'aquesta comunicació és fer una anàlisi de l'ús de les TIC aplicades a l'ensenyament de l'àrab com a segona llengua a la Universitat de Barcelona. Cal aclarir que, quan parlem de la docència de la llengua àrab, ens referim a la formació bàsica de la llengua vehicular estàndard de la cultura al món àrab, base dels diversos dialectes que hi conviuen, de la qual els estudiants han

SECRETARIA TÉCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

d'haver assolit, en acabar els seus estudis de grau, el nivell B2 del Marc Europeu Comú de Referència (MECR). Dit això, en primer lloc, es contextualitzarà el cas tenint en compte el marc acadèmic espanyol, el marc pedagògic de l'EEES i l'evolució de les TIC aplicables a l'*e-learning*. A continuació, es proposarà la necessitat d'afrontar nous reptes en l'ensenyament de l'àrab mitjançant una implementació completa del *B-learning*. Finalment, es plantejarà una nova concepció del procés d'adquisició de la llengua.

d) Descripció del treball

AeL (Àrab en Línia): ALL¹ de l'àrab mitjançant l'aplicació de les TIC

Descripció de l'eina

La millora en el coneixement de segones i terceres llengües centra una part important dels esforços institucionals, en especial a les universitats. Bona mostra seria el fet que la *Organización de Estados Iberoamericanos para la Educación, la Ciencia y la Cultura* (OEI) tingui un Programa dedicat a l'enfortiment de les llengües d'Iberoamèrica i organitzi congressos *Iberoamericanos de las Lenguas en la Educación* (el proper dels quals se celebrarà a Salamanca, Espanya, del 5 al 7 de setembre de 2012, <http://www.oei.es>). Un altre exemple en aquest sentit és la campanya d'aprenentatge de llengües mitjançant el mètode *Rosetta Stone* que la UB ha impulsat darrerament.

En aquest context, l'any 2004, un grup de professors de l'Àrea d'Estudis Àrabs de la Universitat de Barcelona vàrem crear el grup [Luga d'Innovació Docent](#) amb la finalitat d'aportar noves eines per a l'aprenentatge de l'àrab com a L2 fruit de la reflexió sobre la nostra pròpia experiència docent –i discent-. D'aquesta manera, va néixer [Àrab en línia \(AeL\)](#), un projecte

¹ Aprenentatge de llengües en línia.

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

ambició que havia d'aportar solució a nombroses mancances. Dues de les premisses bàsiques del portal d'*e-learning* AeL des dels seus inicis han estat:

«AeL és un portal d'exercicis totalment interactiu, la característica principal del qual seria la seva estructura dinàmica que li permetria una gran versatilitat, no tan sols en els continguts, sinó també en la presentació dels mateixos. Més tard, la part pràctica s'ha vist complementada d'una part teòrica de suport.»

«AeL és un conjunt de materials de reforç que ofereix la possibilitat que cada alumne treballi de manera independent i sigui el principal agent del seu aprenentatge.»

En el sistema universitari espanyol no hi havia cap altre proposta similar, de manera que el buit que s'havia de cobrir era important. Les aportacions a la didàctica de la llengua àrab per a estudiants amb el castellà –o català– com a llengua materna eren realment escasses i, en cap cas, incorporaven Internet i les TIC com a aliades (tret d'algun cas en què els mètodes venien acompanyats de CDs amb àudios). Més enllà dels instruments, les metodologies estaven centrades en un estudi gramatical que havia d'aportar habilitats d'anàlisi morfològica i sintàctica amb l'objectiu de poder llegir textos medievals d'història i literatura.

Com és ben sabut, l'EEES ha fet que la universitat visqués un canvi prou important. En el cas que ens ocupa, la UB –que tenia una llicenciatura específica d'Estudis Àrabs i Islàmics– compta ara amb un grau compartit d'Estudis Àrabs i Hebreus (240 crèdits ECTS) en el qual no totes les assignatures tenen contingut lingüístic, ni totes les assignatures de caire lingüístic són de llengua àrab. En el total de la carrera s'hi dediquen 84 crèdits ECTS (90 si incloem una assignatura de dialectologia). D'altra banda, s'ha de tenir en compte que, a més a més del nombre reduït de crèdits dedicats a l'adquisició de la llengua, els estudiants solen entrar sense cap coneixement previ. Per això era –i segueix sent– imprescindible oferir algun instrument que ajudi l'alumne a assolir al final del grau el nivell marcat com a objectiu (B2).

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

És important tenir en compte que, en el grau d'Estudis Àrabs i Hebreus, cada assignatura de 6 crèdits comporta 150 hores d'aprenentatge, de les quals, al voltant de 40 són presencials. La resta (110), es divideix entre treball dirigit i treball autònom. Si pensem en el global de la titulació, de les 12.600 hores assignades a l'aprenentatge de la llengua, només 560 són presencials, mentre que 1.540 es duen a terme fora de l'aula. En aquesta dinàmica en què ens trobem, doncs, s'ha de buscar una eina de suport que complementi de forma adequada la formació i, alhora, en millori la qualitat. L'aprenentatge d'una llengua en aquestes condicions -i amb les dificultats específiques associades a l'àrab- requereix que l'estudiant se senti acompanyat. D'altra banda, la universitat pot tenir dificultats en oferir una tutoria presencial personalitzada tan àmplia com seria necessària. Així doncs, l'equip docent de Luga creu que utilitzar el *B-learning* és essencial per aconseguir un nivell de llengua adequat en finalitzar el grau. En aquesta línia, s'han planificat les diverses activitats tenint en compte que una part es farà -sobretot- de manera presencial i una altra, mitjançant activitats en línia. El primer tipus d'activitat té un fort component d'estudi teòric i pràctic de la gramàtica; mentre que el segon tipus està centrat en l'adquisició de competències lingüístiques comunicatives.

Donat que l'objectiu principal d'AeL és millorar la qualitat de l'ensenyament de la llengua àrab a la universitat, el grup *Luga* -impulsor del projecte- entén la seva tasca com a catalitzador de les dinàmiques docents -que poden tendir a la inèrcia i/o a l'immobilisme-. En efecte, a mitjà termini, un dels objectius és aconseguir una gradual renovació dels mètodes pedagògics que hagin resultat poc efectius. No s'ha de caure en la neciesa de considerar que qualsevol metodologia abans de l'era *on-line* no és adequada. Per això, el treball de *Luga* no es planteja com una mera renovació de les eines pedagògiques, sinó com un canvi de mentalitat respecte a què i com s'ha d'ensenyar, motiu pel qual *Luga* és, bàsicament, una plataforma de reflexió docent. En aquest sentit, bona part de l'activitat del grup no és visible directament, ja que forma part del *back-stage* del projecte.

Cal no oblidar, però, que tot i que AeL és un portal obert i que podria arribar a funcionar com a portal d'*e-learning* autònom -en segons quins casos-, és una eina que difícilment pot entendre's sense la seva vinculació al programa docent presencial. És a dir, AeL és un mètode que pren el seu sentit complet dins del concepte de *B-learning* i, per tant, com a suport de l'activitat docent

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

duta a terme a a l'aula, al mateix temps que cal que l'aula interactui i es relacioni de manera eficient amb la resta de materials que es posen a disposició de l'alumne (entre els quals està AeL, tot i que no de forma exclusiva).

El *B-learning*, en general, ajuda a millorar l'ensenyament en què s'aplica perquè permet un accés al coneixement més ampli, una actitud activa vers l'aprenentatge, una més fàcil revisió dels resultats (en el cas d'AeL una autoavaluació continuada) i una oferta més àmplia que -a llarg termini- pot reduir costos.

Val a dir que la intervenció d'un nou dispositiu com el portal d'AeL dins del programa docent no constitueix encara un sistema complet d'aprenentatge i avaluació dels coneixements de l'estudiant, entre altres coses perquè encara no s'han elaborat tots els materials necessaris. D'aquesta manera, la formació més important continua produint-se de forma presencial i tutoritzada i AeL és –ara per ara– un complement de formació, voluntari i autodirigit, que atorga a l'estudiant la presa de decisió sobre si vol o no augmentar o millorar el seu volum d'activitat i de coneixements. AeL és una fórmula d'entrenament paral·lel que cerca animar el treball personal de l'estudiant i ajudar-lo a millorar en certs aspectes pertinents a la competència comunicativa.

Un altre factor important és que, en el moment en què es va implementar AeL per primer cop, l'accés a internet no era tan general. En pocs anys, tanmateix, els nous *gadgets* electrònics com l'IPad o els *smart phones* han canviat radicalment l'escenari, de manera que ara es pot aprofitar qualsevol moment –un viatge en metro, per exemple- per practicar la llengua i fer exercicis. Tampoc cal oblidar que molts dels continguts que actualment s'ofereixen a la xarxa (des de YouTube fins a portals de notícies en línia –com al-Jazeera-) són idonis per incloure'ls al procés d'aprenentatge, ja que suposen una immersió en el “món real” totalment necessària.

Un factor determinant –en l'èxit o el fracàs del projecte– és aconseguir també que tant el professorat com l'alumnat tinguin la formació necessària per obtenir el màxim rendiment d'aquesta eina. En el cas del professorat, s'han observat algunes reticències. S'ha de tenir en compte que no tot el professorat que imparteix el grau forma part del Grup d'Innovació Docent,

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

ni té gaires expectatives en les millores que aquest tipus d'eina pugui aportar. Pel que fa als membres del grup, la seva formació –autoformació, en aquest cas– s'està duent en dues direccions. Per un costat, cal que tothom se senti còmode en la utilització de les TIC i això és complicat quan aquestes evolucionen a un ritme rapidíssim i el professorat no té tampoc dedicació exclusiva a la innovació docent. Per un altre costat, el que és encara més difícil és aconseguir que tot l'equip tingui la formació pedagògica suficient per tal que els materials que es produeixin siguin realment significatius i optimitzin l'aprenentatge de l'àrab a la universitat. En aquest sentit, el treball en comú s'ha de dedicar no només a la creació i planificació de nous materials, sinó també a la formació pedagògica i al domini de les TICs.

El constant moviment i evolució de les TICs fa que el docent senti que ha de circular per un territori en què se pot sentir-se insegur o incòmode. Si aquest factor se suma a les habilitats que poden tenir els alumnes en aquest terreny, alguns docents poden sentir reticència en l'ús d'un instrument que els pot fer perdre cert grau de lideratge o autoritat enteses en un sentit clàssic. D'aquesta manera, un efecte col·lateral del projecte seria el de la mediació en aquestes situacions mitjançant el treball de l'equip docent. El grup *Luga*, conscient dels reptes en què es troba el docent universitari, s'entén com un espai que ha d'impulsar la innovació sense que aquesta sigui entesa com una càrrega o una amenaça. Aquests són perills evidents si analitzem la percepció que de la innovació docent té bona part del professorat i, d'altra banda, si tenim en compte la facilitat amb què les dinàmiques universitàries tenen tendència a convertir qualsevol bona iniciativa en una tasca merament administrativa.

Pel que fa als estudiants, s'ha detectat que un entorn exclusivament en àrab també els resultava massa impactant, principalment si es té en consideració que els materials que hi ha penjats actualment corresponen al nivell inicial. Paral·lelament, tal i com s'ha apuntat anteriorment, s'ha de pensar que els alumnes són ja nadius digitals. En aquest sentit, els materials que s'ofereixen han de tenir en compte les característiques d'aquestes noves generacions com ara la preeminència de l'element gràfic -multimèdia- respecte al textual, la multitasca, la velocitat i, molt important, una seqüenciació diferent a la visió “analògica” dels llibres. Sense oblidar que s'han d'erradicar alguns tòpics sobre les habilitats d'aquests nadius, és evident que la manera d'afrontar un material *on-line* no és la mateixa per part dels usuaris –majoritàriament nadius–

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

que per part dels autors d'aquests materials –majoritàriament immigrants digitals–. Un repte més per a la feina que es duu a terme.

L'oferta de materials *on-line* atorga un grau d'autonomia gran a l'estudiant, però aquesta llibertat comporta, també, un grau important de maduresa i compromís per la seva part. Significa que si vol aprendre la llengua, ha d'aprendre simultàniament a gestionar el seu temps, per exemple. Però essencialment significa que es converteix en el responsable del seu aprenentatge.

Un nou plantejament

En general, sovint són poques les ocasions que l'estudiant disposa d'estar en contacte directe amb l'àrab. A més, a diferència de l'aprenentatge d'altres llengües –com l'anglès per exemple–, l'estudiant d'àrab ha de fer un major esforç i adoptar una actitud més positiva enfront el seu procés d'aprenentatge. Alguns estudis² s'han centrat en l'important paper que juga l'ansietat enfront l'adquisició de l'àrab en estudiants occidentals. En efecte, destaca la quantitat d'estudiants que abandonen, després d'un o dos anys, degut a la sensació de frustració davant la manca competència comunicativa malgrat, fins i tot, haver realitzat un gran esforç. Per tant, podem afirmar que, globalment, l'ansietat es genera a propòsit d'assolir la competència comunicativa. Un cop diagnosticat el problema, va detectar-se que l'aula no podia cobrir totes les necessitats en aquest aspecte, fet que va portar al grup *Luga* a revisar el mètode del portal d'AeL i a estudiar noves fórmules que, a la llarga, poguessin millorar l'entorn d'aprenentatge en relació a aquesta competència i a disminuir la inhibició de l'estudiant. Així sorgeix la idea de replantejar el portal d'*e-learning* amb l'objectiu de complementar els recursos docents a l'abast i de millorar i diversificar els processos docents i d'aprenentatge de l'àrab. L'anàlisi de l'estat d'AeL, a principis del curs 2011-12, tenint en compte la seva rendibilitat, mena cap al replantejament del seu enfocament, així com dels recursos oferts, per tal de millorar la seva utilitat com a complement del programa docent de l'aula.

² Elkhafaifi, Hussein: "Listening Comprehension and Anxiety in the Arabic Language Classroom", *The Modern Language Journal*, 89, ii, (2005).

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Per tal de dur a terme aquest nou propòsit, s'han analitzat les mancances i necessitats de l'aula mitjançant una revisió del mètode que ha donat com a resultat la conveniència de partir de la premissa d'aquesta competència comunicativa i, per tant, del concepte de llengua com a un instrument d'interacció i comunicació pel qual entenem que aprendre una llengua suposa també aprendre a comunicar-se amb ella. Tanmateix s'ha tingut present que aquest aprenentatge ha de comportar un procés actiu de creació de significat, dinàmic i interactiu, que propiciï la construcció gradual del coneixement lingüístic. És per això que AeL investiga per trobar les eines i els recursos que facilitin la internalització de la llengua, l'emmagatzemament, la recuperació i, finalment, el seu ús funcional per tal que derivi cap a aquesta competència comunicativa, entesa més aviat com un sistema de relacions més que no pas en una col·lecció d'objectes³. És a dir, en la capacitat de mediació del llenguatge amb l'entorn a través del seu potencial comunicatiu i de socialització.

La implementació de les TIC en l'àmbit de l'educació i, especialment, en els processos d'adquisició d'una segona llengua, ha generat un gran debat sobre la seva utilitat i, en especial, la seva rendibilitat. Ha donat lloc a plantejaments molt diversos i, a vegades, contradictoris. L'ensenyament de llengües no té, avui en dia, una posició clara i unificada sobre les TIC. Tot i que l'aula ja no és el lloc exclusiu de l'aprenentatge formal i la investigació, i que les TIC sorgeixen com a nous espais de dispositius d'aprenentatge, la seva implementació en aquest terreny encara es troba en el procés de recerca de fórmules idònies que permetin ajustar-se a les necessitats de cada programa específic. Però cal tenir present que l'*e-learning*, en sí mateix, no és un mètode d'aprenentatge, sinó una tecnologia al servei d'aquest, dins de tot l'espectre educatiu i que permet un espai d'autoformació que depèn de la voluntat de l'aprenent. D'aquí sorgeix un dels avantatges de l'aprenentatge virtual, el de donar als participants el temps i l'espai per reflexionar sobre les seves interaccions i puguin, així, establir el seu propi ritme d'aprenentatge. Tanmateix, malgrat que la cultura digital, actualment, és un dels mitjans més populars per accedir al coneixement, cal tenir en compte que això no implica que tothom se senti còmode amb l'educació en línia i, per tant, s'ha considerat necessari replantejar les estratègies dutes a terme fins al moment.

³ Laffor, Barbara A.: *Toward an Ecological CALL: Update to Garrett (1991)*

SECRETARIA TÉCNICA

VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Com a suport de les classes, precisament, cal plantejar una estratègia complementària a l'establerta en el programa docent oficial, recurrent, doncs, a un dels aspectes menys abordats, en general, a l'aula, ja esmentants en aquest document: la competència comunicativa. Per aquest motiu, s'ha considerat més adequat fomentar un aprenentatge natural de la llengua que motiví al participant mitjançant una instrucció directa, informativa i explicativa a través de nous materials clars, ben elaborats i atractius, sempre basant-nos en la necessitat d'aquesta competència. Així, s'ha valorat que és millor no recórrer a l'assimilació directa de regles gramaticals ni a l'estudi de llistes de vocabulari fora de context, a més de reforçar la fonètica i la comprensió auditiva. D'altra banda, posar l'accent en les habilitats comunicatives, sense marginar l'estudi de la gramàtica, significa que l'assimilació de les estructures gramaticals hauria de ser introduïda de forma indirecta i gradual, així com l'adquisició del vocabulari mitjançant la seva inserció en un context (lectures, diàlegs, jocs, etc.). En tot plegat, cal fomentar la repetició, a més d'un major ús d'estructures visuals i auditives que permetin l'associació de les formes de la parla a imatges, sons, situacions, etc.

Una de les principals estratègies ha estat deixar de banda l'excessiva preocupació per l'aprenentatge de l'àrab com a disciplina purament acadèmica i posar èmfasi en altres patrons de docència menys formals que permetin una aproximació a l'àrab com a llengua d'ús quotidià, mitjançant materials tals com cançons, vídeos, jocs de paraules, il·lustracions, lletres, mapes, exercicis en forma de dictat, etc., per menar cap a una total associació visual (imatge, escriptura) i auditiva (fonètica, discurs).

D'altra banda, i una altra de les novetats del nou rumb d'AeL, el portal implementarà l'ús de la taxonomia per classificar els continguts, fet que permetrà la possibilitat de modificar les línies d'aprenentatge per part del participant, d'una forma transversal.

Per concloure, en un futur es preveu la internacionalització del portal en tres idiomes: castellà i català, per tractar-se dels dos diemes oficials a Catalunya, i àrab. La tria de l'àrab com a tercera llengua del portal, té com a propòsit que l'aprenent assoleixi l'hàbit de llegir les pàgines en àrab i reconèixer els diferents enuncisats teòrics en aquesta llengua.

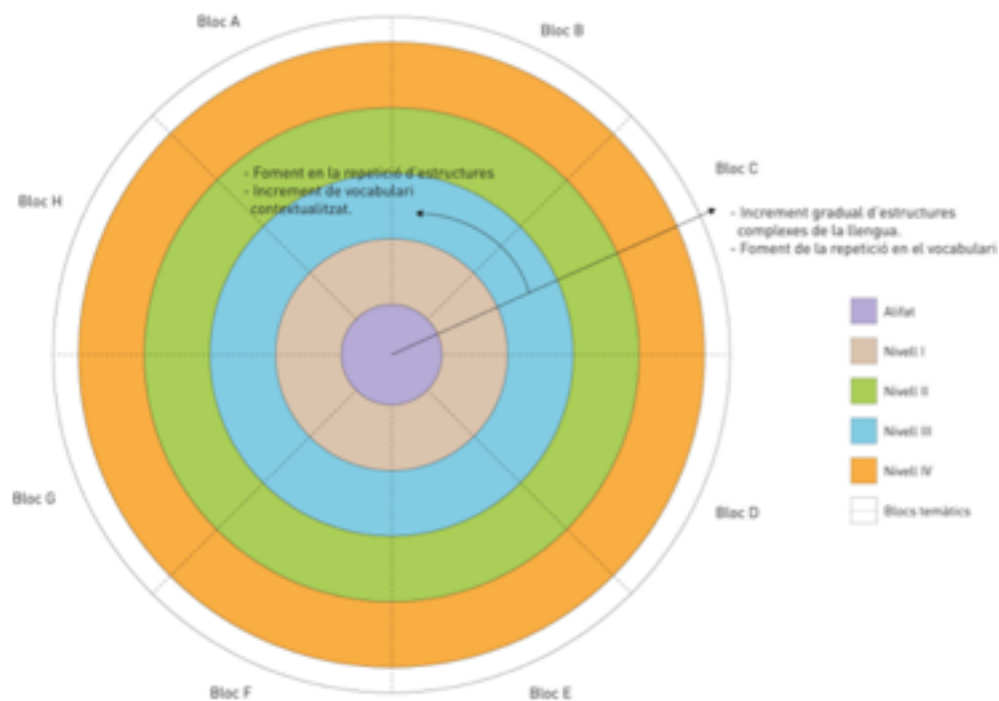
SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Plantejament i descripció de l'eina: Una estructura circular

Donat que l'aprenentatge natural de la llengua i la seva internalització és un procés de construcció gradual, amb AeL s'ha plantejat un nou concepte d'aprenentatge de la llengua visualitzat com una estructura circular, en un intent de simular una adquisició del llenguatge com a una construcció en totes direccions, que parteix d'un centre –en el nostre cas, de l'assimilació de l'alifat– i que s'estén de forma circular, tal com una ona expansiva:

SECRETARIA TÉCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Aquesta estructura introdueix també el concepte de blocs temàtics. La idea d'aquests blocs és l'assimilació del vocabulari contextualitzat. D'altra banda, l'estructura dels nivells té lloc de forma transversal. La seva inserció dins dels diferents blocs permetrà treballar la repetició de les estructures de la llengua abordades en cadascun dels nivells. Pel que fa a l'expansió circular, comportarà l'accés a la construcció gradual d'estructures més complexes, sempre tenint present la repetició –a més de l'ampliació– del vocabulari contextualitzat a cada bloc temàtic.

Cal dir que la reestructuració del portal d'AeL es troba encara en una fase inicial i experimental, d'estudi i assaig de les fórmules més adequades. En aquesta recerca, una de les qüestions pràctiques que ha estat necessari plantejar primer de tot, és quin tipus de *software* ens permetria dissenyar i avaluar de forma intel·ligent i eficaç una estructura que s'ajustés del tot als propòsits específics del portal en l'adquisició de les quatre habilitats bàsiques de la competència comunicativa de la llengua àrab: llegir, escriure, escoltar i parlar. Malgrat que –donada la seva fase experimental–, el projecte encara és susceptible d'una migració, en un principi s'ha optat per un disseny de programació bàsic que ens permet posar a prova la confecció dels primers materials. Aquests primers materials fan referència a la fase d'adquisició de l'alif, tant des del pla de l'escriptura i la lectura com el de la fonètica i la comprensió auditiva, amb l'objectiu que l'aprenent pugui, al final, generar una associació, de forma natural, entre la percepció visual i l'auditiva. L'apartat s'ha plantejat des de tres blocs d'exercicis bàsics:

- (a) Un primer bloc on l'estudiant té accés a una taula completa del sistema consonàntic i vocàlic de l'alif, amb la incorporació de –a més de totes les formes d'escriptura de cada lletra–, el nom de la consonant, la seva transliteració –segons l'IEC–, i dues opcions d'àudio per a la seva pronunciació.
- (b) El segon bloc consta de diversos exercicis d'entrenament visual i gràfic per al reconeixement de les diverses formes de cadascuna de les consonants de l'alif. Incorpora també exercicis d'associació per a la d'identificació dels signes consonàntics a través de cal·ligrafies diverses inserits en contextos diferents.
- (c) Finalment, el darrer bloc –probablement el més important i que completa l'apartat–, està

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

orientat cap a l'adquisició de les habilitats de lectura i comprensió auditiva, mitjançant exercicis d'associació i breus dictats de grups sil·làbics i paraules, que formaran part del corpus de vocabulari que, posteriorment, reapareixerà contextualitzat en altres apartats. En conjunt, aquests exercicis estan inspirats en les primeres lliçons de l'obra de Jochanan Kapliwatzky, *Arabic Language and Grammar*, publicat a Jerusalem l'any 1975, i responen a la idea d'introduir l'alfabet juntament amb les regles necessàries per a una correcta lectura de l'àrab amb tots els seus signes auxiliars.

Donat que l'objectiu final de tot el programa és un coneixement complet de la llengua àrab, es vol aconseguir que l'estudiant domini tots els elements necessaris per la lectura des d'aquesta primera etapa. En aquest sentit, es treballen els sons vocàlics i consonàntics, amb les seves grafies, a través d'un procés intuïtiu que es combina amb la presentació de normes indispensables relatives a fonotaxi (síl·laba i accentuació), grafemes auxiliars i grafies especials però sense carregar l'estudiant amb regles gramaticals que dificultin el seu aprenentatge.

Només al final de tot aquest procés es considera d'utilitat que l'estudiant conegui l'ordre de l'alifat. D'altra banda, tot i que el vocabulari que s'utilitza no es relaciona amb el seu significat, s'ha volgut aprofitar la pràctica de la lectura per a oferir una visió prèvia de les estructures morfològiques que s'estudiaran en etapes posteriors.

En la segona fase del portal –actualment en procés de conceptualització–, s'està treballant l'accés a les construccions gramaticals bàsiques –fonaments del discurs i que, gradualment, aniran adquirint més complexitat–, amb la introducció d'algunes normes gramaticals, sempre de forma indirecte.

És també important afegir la possibilitat de, a la llarga, cercar fòrmules que permetin que AEL pugui respondre com a un sistema d'evaluació autònoma de l'adquisició de la llengua. La funció del portal com a autoformació complementària està concebuda com a una forma d'aprenentatge autònoma completa i, per tant, hauria de poder oferir a l'aprenent formes de seguiment que li permetin realitzar un balanç del seu recorregut i el seu percentatge de realització.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Amb tot plegat, l'objectiu dels exercicis d'Ael és crear unions mentals, imatges i sons, repassar i revisar models per a produir i rebre missatges; practicar, analitzar, raonar i crear estructures d'entrada i sortida, fins arribar a eliminar buits de coneixement que permetin donar continuïtat a la comunicació un cop superades el màxim de limitacions possibles. A més, mitjançant l'adquisició de la llengua, el portal treballarà els materials de forma que puguin integrar-se també diversos aspectes del context cultural i social del món arabòfon.

c) Resultats i/o conclusions

Els reptes en l'ensenyament d'àrab com a L2 són encara importants. Evidentment, AeL no té la responsabilitat exclusiva de trobar la solució de tots els problemes, però l'EEES ha posat encara més pressió sobre la necessitat que els graduats dominin una sèrie d'habilitats imprescindibles, com ara la capacitat de comunicar-se. Si bé aconseguir elaborar materials que compreguin tots els nivells encara prendrà temps, s'ha assolit el més important, això és, dotar-se d'una metodologia de bases sòlides prou sòlides. Les dificultats tècniques alenteixen el camí, però en cap cas poden convertir-se en un obstacle que impedeixi que el projecte sigui útil per a la universitat i, per tant, també a la societat que l'ha fet possible.

El que serà, potser, més complicat és vèncer les resistències que sorgeixen davant aquest canvi, ja que significa trencar amb les inèrcies metodològiques centrades en la "comoditat" del professor per posar l'accent en l'aprenentatge significatiu per part de l'alumne.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

L'aspecte del nou portal d'Àrab en línia en proves

Aspecte de l'entrada a l'apartat de l'alif.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Castellà Castellano عربي

أبجدية

Taula de l'alif

Al·lada	Final	Medial	Inicial	Nom lletra	Transliteració IEC	Audio
ا	آ	أ	أ	alif	·	
ب	ب	ب	ب	ba'	b	
ت	ت	ت	ت	ta'	t	
ث	ث	ث	ث	tha'	t	
ج	ج	ج	ج	ja'	j	
ح	ح	ح	ح	ha'	h	
خ	خ	خ	خ	ha'	h	
د	د	د	د	dal	d	
ذ	ذ	ذ	ذ	dal	d	
ر	ر	ر	ر	ra'	r	
ز	ز	ز	ز	zayn	z	
س	س	س	س	sin	s	
ش	ش	ش	ش	sin	x	

العربية على الإنترنت
arab on line

L'Àrab pas a pas

أبجدية - Alif

Nivell I

Instruccions

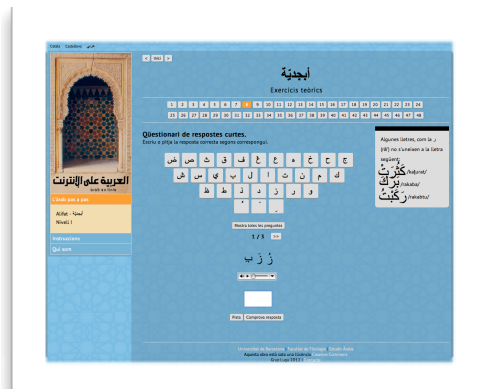
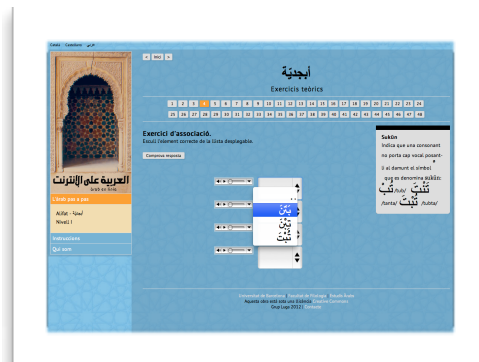
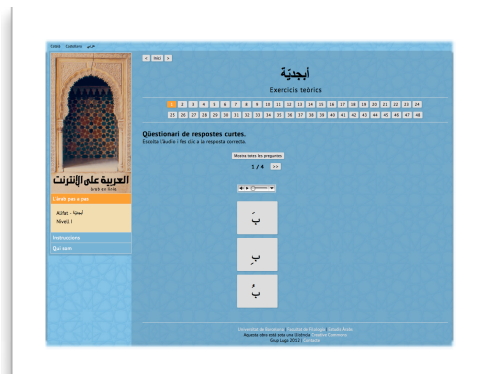
Qui som

Fragment de la taula de l'alif

SECRETARIA TÉCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Alguns exemples del bloc d'exercicis de lectura, comprensió auditiva i escriptura

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

BLAKE, Robert J. [2011]: “Current Trends in Online Language Learning”, *Annual Review of Applied Linguistics*, 31, 19-35.

BRABO CRUZ, María de Lourdes Otero [1998]: “Enfoques y métodos en la enseñanza de lenguas en un percurso hacia la competencia comunicativa: ¿Dónde entra la gramática?”, *Actas IX Congreso Internacional de ASELE*, 419-426.

ELKHAFIFI, Hussein: “Listening Comprehension and Anxiety in the Arabic Language Classroom”, *The Modern Language Journal*, 89, ii, (2005).

DEGACHE, Christian: “Entorno multimedia, autoformación y enseñanza de lenguas”, Université Stendhal. Grenoble 3

GARRET, Nina [2009/1975]: “Technology in the Service of Language Learning: Trends and Issues”, *The Modern Language Journal*, 93 Focus Issue, 697-718.

GARRET, Nina [2009]: “Computer-Assisted Language Learning Trends and Issues Revisited: Integrating Innovation” *The Modern Language Journal*, 93 Focus Issue, 697-718.

LAFFOR, Barbara A.: “Toward an Ecological CALL: Update to Garrett” (1991)

LAUFER, Batia [2009]: “Second language vocabulary acquisition from language input and from form-focused activities”, *Language Teaching*, 42, 341-354.

MARTÍNEZ AGUDO, Juan de Dios [2005]: “Creencias relativas al aprendizaje de una lengua extranjera”, *CAUCE, Revista Internacional de Filología y su Didáctica*, 28, 219-234.

SECRETARIA TÉCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

MARTÍNEZ AGUDO, Juan de Dios [2003]: “Hacia una enseñanza de lenguas extranjeras basada en el desarrollo de la interacción comunicativa”, *Didáctica (Lengua y Literatura)*, 15, 139-160.

RODRÍGUEZ RUÍZ, Mayra y GARCÍA-MERÁS GARCÍA, Emilio [2012]: “Las estrategias de aprendizaje y sus particularidades en lenguas extranjeras”, *Revista Iberoamericana de Educación*, 1-9.

SALEH, Waleed: “El árabe como lengua extranjera en la enseñanza universitaria. (La lengua árabe: instrumento de comunicación)”, *MEAH*, Sección Ára-Islam 51 (2002), 301-314

<http://e-language.wikispaces.com/>

SECRETARIA TÉCNICA
VII CIDUI